

22. ÉVFOLYAM 4. SZÁM
2025. NOVEMBER 27.

VASI ÉPÍTÉS

TER

MŰSZAKI BÁL

KARÁCSONYI KÖSZÖNTŐ

MEGHÍVÓ

A Vas Vármegyei Építész Kamara szeretettel meghívja a kamara tagjait, a mérnököket, valamint a szakma iránt érdeklődőket a már hagyományosan megrendezésre kerülő – immáron 43 éves **VAS MEGYEI MŰSZAKI BÁLRA**.

Helyszín: Hotel Írottkö, Kőszeg
Időpont: 2026. február 14-15.

PROGRAM

FEBRUÁR 14. SZOMBAT

12.00 órától: szállás elfoglalása (kétágyas szobákban), majd egyéni program, ismerkedés Kőszeg építészeti, táji és gasztronómiai értékeivel
19.00 óra: A LORIGO TSE táncosainak nyitó műsora, megnyitó, pohárköszöntő
20.00 óra: svédasztalos vacsora (ital rendelés alapján)
Az est során folyamatosan: szakmai program, tánc, vigalom – zene: Cabo Wabo Party Band
22.00 óra: Nagy Jonathan bűvész showműsora
23.30 óra: báli szakmai kvíz, vetélkedő és tombola
0.00 óra: éjféli büfé
Zene, tánc hajnali 4-ig

FEBRUÁR 15. VASÁRNAP

9.00 órától 11.00 óráig: bőséges svédasztalos reggeli
12.00 óráig: a szálloda elhagyása

Részvételi díj: 35.000 Ft/fő

Támogatói díj: 40.000 Ft/fő (ez az összeg a bál teljes költsége személyenként)

JELENTKEZÉS:

- személyesen a kamara székhelyén nyitvatartási időben (Szombathely, Thököly I. u. 14.)
- telefonon: +36303014149
- e-mail-ben: info@vmek.hu

Jelentkezési határidő: 2026. január 12.

Takács András

„Karácsonykor az ember mindig hisz egy kissé a csodában, nemcsak te és én, hanem az egész világ, az emberiség, amint mondják, hiszen ezért van az ünnep, mert nem lehet a csoda nélkül élni.”

Márai Sándor

Az év utolsó lapszámában, a karácsonyi képszerűség és az ünnepek csendes közeledténél idején gondoljunk vissza a 2025-ös évre, amely ismét bővelkedett olyan kamarai programokban, rendezvényekben, melyek a Vas Vármegyei Építész Kamara életét és a helyi építészszakmát is megmozgatták.

Év elején – februárban – megrendeztük a hagyományosnak tekinthető Műszaki Bált Kőszegen az Írottkö Hotelben. Meghívott sztárvendégünk Badár Sándor volt. Tavasszal egynapos kirándulást szerveztünk Bécsbe és környékére. Meglátogattuk a bécsi magyar nagykövetséget, a Wotruba által tervezett templomot, ahol a beépített beton ösztömege meghaladja 4.000 tonnát. Zárásként megtekintettük a Laxenburgi kastélyparkot. Nyár elején megrendeztük az építés pikniket: nagy sikere volt. Szeretnénk ebből a jövőben hagyományt teremteni. Októberben az immáron megszokott, többnapos szakmai kiránduláson voltunk Szlovéniában, erről a bővebb beszámoló ebben a lapszamban megtalálható. Annyit elárulhatok előljáróban, hogy jövőre Erdélybe vagy Magyarországon, belföldön szeretnénk szakmai utat szervezni. Ősz elején részt vettünk a Vas Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara által szervezett ŐKO-EXPO rendezvényen, állandó kiállítással szerepeltünk, Horváth Tamás tagtársunk előadást is tartott a zéró energiájú lakóházak tervezéséről, építéséről. Minden hónap utolsó csütörtökén – a nyári szünet kivételével - megrendeztük az Építész Klubot, Mangliár László szervezésében érdekes emberekkel érdekes témákról beszélgethettünk. Aki látogatta ezeket a kamarai programokat, az több kamarai pontot is szerezhetett, mint amennyi szükséges.

KOLLÉGÁK, KAMARAI TAGJAINK, ÚJSÁGOLVASÓK!

A gazdasági és jogszabályi környezet folyamatos változásai közepette a kamara kiemelt figyelmet fordított a tagok tájékoztatására. A mögöttünk álló esztendő az építészszakma számára a megújulás és a szakmai párbeszéd jegyében telt. Különösen fontos mérőföldkő volt, hogy a Magyar Építész Kamara 2025. október 30-án Tisztújító Küldöttgyűlés tartott. Igen magas részvétel mellett választottuk meg a kamara új vezetését, amely friss lendülettel és elkötelezettséggel néz a jövőbe. A Vas vármegyei kollégák nevében is gratulálók az új vezetésnek, bízom a gyümölcsöző, a vármegyék érdekeit is szem előtt tartó együttműködésben. Miközben számba vesszük az év eredményeit, ne feledkezzünk meg a szakma előtt álló kihívásokról sem: a klímaváltozás elleni küzdelem, a fenntartható anyaghasználat és az energiahatékonyság továbbra is központi témák maradnak. Az építész szakma felelőssége ebben a paradigmaváltásban óriási, a kamara elkötelezett a jövőbeni megoldások támogatásában.

A „Tér” magazin hasábjain keresztül egész évben nyomon követhettük ezeket a folyamatokat, köszönhetően a szerkesztőség áldozatos munkájának, amely hitelesen és magas

szakmai színvonalon mutatta be a szakma sokszínű világát. Ezúton szeretnénk Boldog, Békés Kellemes Karácsonyi Ünnepeket és Eredményekben Gazdag, Boldog Új Évet kívánni minden kamarai tagnak, építésznek, belső építésznek, kert- és tájtervezőnek, a „Tér” minden kedves olvasójának! Az ünnepek adjanak erőt a pihenéshez, hogy 2026-ban újult energiával folytathassuk közös munkánkat épített környezetünk minőségének emelése érdekében.

Ünnepi üdvözléssel:

Takács András

Vas Vármegyei Építész Kamara elnök

KAMARAI SZAKMAI ÚT: SZLOVÉNIA

Takács András

A Vas Vármegyei Építész Kamara hagyományosan idén is megrendezte négynapos szakmai útját. Idén – október 4-től 7-ig – sokak kérésére eleget téve Szlovénia felé vette az útírányt az utazó csapat.

Itt jártunk

Kilátás a bledi várból

Első megállónk a Bledi-tó

Pletnával mentünk a szigetre

A bledi vár – több mint 1000 éves

Végre a tenger

Piran Óváros – Tartini tér

1. NAP

Szerény hajlékunk 3 éjszakára

Postojna – 24,34 km hosszú – 5,3 km látogatható

Postojna – hatalmas cseppkövek

Postojna – barangi kisvasút 3,5 km hosszú

Predjama – kilátás a várkastélyból

Predjama – a bevezetetlen lovagvár

Predjama – a sziklába vájt várkastély

Stanjel – Ferrari kert

2. NAP

Stanjel

Szlovénia fővárosa – Ljubljana

Ljubljana – Hármashíd – a találkozási pont

Radovljica – Szlovénia legszebb középkori tere

Radovljica – a méz fővárosa

Ljubljana - vár

Ljubljana – belső udvar a várban

Radovljica – kilátás a szlovén tájra

Kranj – a főutca vége

Skofja Loka – Kapucinus híd

Skofja Loka vs. Cesky Krumlov

Kranj – a Kokra folyó kanyonja

Kranj – a természet a város központjában

Skofja Loka – lépcsők a várhoz

3. NAP

Piran – giccs - a tenger még egyszer

Kranj – Brdo - kastélykert

4. NAP

Kranj – Brdo – Kongresszusi központ

DIGITÁLIS ALÁÍRÁS

Takács András

Tisztelt Kamarai Tagok!

A Magyar Építész Kamara digitális aláírással kapcsolatos kérdéseire az Építési és Közlekedési Minisztérium Építési Igazgatási Főosztály vezetője, Puskásné Németh Edit az alábbiakat válaszolta:

2025. november 1-jétől az azonosításra viszszevetett dokumentumhitelesítés (AVDH) helyett a Felhasználó Dokumentumhoz Rendelése (FEDOR) szolgáltatás vette át. A FEDOR-al hitelesített elektronikus dokumentum nem minősül teljes bizonyító erejű magánokiratnak, kizárólag a dokumentumot benyújtó személy adatait igazolja.

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 910/2014/EU RENDELETE a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről (eIDAS) 25. cikk (2) bekezdése alapján a minősített elektronikus aláírás a saját kezű aláírással azonos joghatású. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 325. § (1) bekezdés f) pontja értelmében teljes bizonyító erejű a magánokirat, ha az elektronikus okiraton az aláíró a minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírását vagy bélyegzőjét helyezte el, és – amennyiben jogszabály úgy rendelkezik – azon időbélyegzőt helyezte el.

Teljes bizonyító erejű magánokirat hitelesítéséhez (pl. meghatalmazás, egyéb nyilatkozat) a természetes személy a Digitális Állampolgár mobilalkalmazásban elérhető eAláírás szolgáltatást veheti igénybe. A digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól szóló 2023. évi CLII. törvény (Dáptv.) 54. § (2) bekezdése szerint az eAláírás teljes bizonyító erejű magánokirat létrehozására alkalmas, a (7) bekezdés alapján a felhasználó az eAláírást magánszemélyként használja. Tehát például a magánszemély építetető a meghatalmazás hitelesítésére az eAláírás szolgáltatást alkalmazhatja. Az ingyenes eAláírás a magánsze-

mély kifejezésből eredően csak magáncélra használható, üzleti célra, jövedelemszerzés céljából végzett tevékenységgel összefüggésben, cég képviseletére nem alkalmazható. A Dáptv. fenti rendelkezése az eIDAS 5a. cikk (5) bekezdése g) pontján alapul. Ha a magánszemély rendelkezik az uniós eIDAS szabályozásnak megfelelő, piaci alapú minősített elektronikus aláírással, a hitelesítésre a minősített elektronikus aláírást is használhatja.

Üzleti célú felhasználásra a teljes bizonyító erejű magánokirat hitelesítéséhez kizárólag piaci alapú minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás vagy bélyegző alkalmazható. A Pp. 325. § (1) bekezdés d) pontja szerint teljes bizonyító erejű a magánokirat, ha az okiratot a jogi személy képviseletére jogosult személy a rá vonatkozó szabályok szerint megfelelően aláírja. A cégek esetében ezeket a szabályokat a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény rögzíti. Ha a cégnél több aláírásra jogosult személy van és a képviseletet együttesen látják el, mindegyiküknek rendelkeznie kell saját minősített elektronikus aláírással. A Magyarországon nyilvántartásba vett minősített bizalmi szolgáltatások listája a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatóság alábbi felületén tekinthető meg:

<https://esign.nmhh.hu/bszny/szolParam/init.do?tipus=mi>

Az eIDAS-rendelet alapján elfogadható az Európai Unió más tagállamában nyilvántartásba vett bizalmi szolgáltató termékével előállított minősített – vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú – elektronikus aláírás (bélyegző) is.

Az Európai Unió és az Európai Gazdasági Térség tagállamaiban nyilvántartásba vett bizalmi szolgáltatók adatai az alábbi honlapon tekinthető meg:

<https://eidas.ec.europa.eu/efda/trust-services/browse/eidas/tls>

Az elektronikus aláírás érvényességének ellenőrzése és a hitelesített igazolás beszerzése az alábbi elérhetőségen online elvégezhető: <https://mo.hu/keaesz>

A fentiek alapján a kérdésekre a rövid válaszok:

1.A FEDOR nem elektronikus aláírás, ezért már az aláírólap hitelesítésére sem alkalmas.

2.A Pp. alapján csak minősített vagy minősített tanúsítványon alapuló fokozott biztonságú elektronikus aláírás fogadható el elektronikus dokumentum hitelesítésére.

3.A DÁP ingyenesen biztosított e-Aláírása (amely minősített aláírás) csak magáncélra használható, ezért a jövedelemszerzés céljából végzett tevékenységgel összefüggésben piaci alapú minősített elektronikus aláírás szükséges a tervezőknek beszerezni.

Ehhez kapcsolódóan a MÉK és a Microsec Kft. együttműködési megállapodás kötött, mely szerint a kamarai tagok 50 százalékos kedvezményben részesülnek. A megállapodás szerint jutalékot a MÉK nem kap ezért és lehet mással is megállapodást kötni. A szakmagyakorlók ezen a linken keresztül igényelhetik a kedvezményes áru digitális aláírást:

https://mek.hu/link-elektronikus_alairas_epiteszeknek_az_avdh_helyett

GENERÁCIÓVÁLTÁS A VEZETÉSBEN

Takács András

A Magyar Építész Kamara (MÉK) október 30-án tartotta tisztújító küldöttgyűlését a Kopaszi-gát Öbölház Rendezvényközpontban. A szakma prominens képviselőinek jelenlétében lezajlott eseményen jelentős változások történtek a kamara vezetésében: a küldöttek Tutervai Mátyást választották meg a MÉK új elnökének.

A tisztújítás a szakmai közélet egyik kiemelt eseménye volt, különös tekintettel arra, hogy a kamarát 12 éven át vezető dr. Hajnóczy Péter elnök bejelentette, leköszön. A küldöttgyűlésen a jelöltek bemutatkozó beszédek tartottak, ismertették jövőbeli elképzeléseiket a kamara működésével és az építész szakma kihívásaival kapcsolatban.

A tisztújítást megelőzően a jelöltek programjait nyilvánosságra hozták, október 14-én elnökjelölti vitát is rendeztek a FUGA Budapesti Építészeti Központban az Építészfórum szervezésében, lehetőséget adva a küldötteknek a tájékozódásra. A szavazás eredményeként az új elnök Tutervai Mátyás lett, aki korábban alelnökként már részt vett a kamara munkájában. Megválasztása a szakmán belüli generációváltás egyértelmű jelzése.

Az elnökség további tagjainak névsora a szavazatok összesítése után alakult ki, magában foglalja a szakma elismert és tapasztalt képviselőit is.

Az új elnök, Tutervai Mátyás megválasztása utáni beszédében kiemelte a folyamatosság és a megújulás fontosságát.

– Nagy megtiszteltetés és felelősség a kamara élére állni egy ilyen meghatározó időszakban. Célom, hogy a MÉK még hatékonyabban képviselje a magyar építészek érdekeit, és aktív szerepet vállaljon az épített környezet minőségének javításában. – fogalmazott az új elnök.

A küldöttgyűlés a vezetőség megválasztása mellett határozatban elfogadta a MÉK 2026. évi költségvetését, valamint a tagdíjszámítás módszertanát is. A szakma most az új vezetésre figyel, bízik abban, hogy a frissen megválasztott elnökség sikerrel néz szembe az építőipar előtt álló kihívásokkal, és tovább erősíti a kamara pozícióját a hazai közéletben. Az új elnökség összetétele a következő:

- Elnök: Tutervai Mátyás
- Alelnökök: dr. Hajnóczy Péter, dr. Medvegy Gabriella, Turi Attila

- Elnökségi tagok: Gyórfy Zoltán, Herczeg László, Lepsényi Ákos DLA, dr.

- Felügyelő Bizottság tagjai: Ambrus Balázs, Brezina Zsolt, Horváth Gábor, Kajári József Tamás, Magi Tibor Zsolt. A Bizottság elnöke az alakuló ülésen megválasztott Horváth Gábor lett.

- Országos Választási Jelölő Bizottság tagjai: Bánkuti Melitta, Báthory Csaba, Cserenyák Eszter Ilka, dr. Hartvig Lajos, Horváthné Korinek Judit, Varga Pirocska Éva DLA, Végh József. A Bizottság elnöke az alakuló ülésen megválasztott Báthory Csaba lett.

- Másodfokú Etikai-fegyelmi Bizottság tagjai: B. Nagy Helga, B. Terbe Erzsébet, Bálintné Szabó Veronika, dr. Borbás Péter, Deutsch Mária, Fábrián László, Györgyi Zoltán Gábor, Marthi Zsuzsa, Puskás Péter, Simon Beatrix, Szalay Tihamér, Vonnák Katalin. A Bizottság elnöke az alakuló ülésen megválasztott Szalay Tihamér lett.

VASI ÉPÍTÉSZETI BIENNÁLÉ

Takács András

Nagy népszerűsége van kamaránkban a Vasi Építészeti Biennálénak, melyen kamarai tagjaink jelentősebb munkáit tárjuk a nagyközönség elé. Ezen az eseményen két évente lehetőségünk nyílik arra, hogy együtt lássuk azokat a jelentősebb alkotói munkákat, amelyet kamaránk tagjai az elmúlt időszakban létrehoztak.

Szombathely, Haladás Sportkomplexum

A biennálét először 2005-ben, majd 2007-ben rendezte meg kamaránk. Ezt követően sajnos a gazdasági válság nem tette lehetővé, de 2016-ban, illetve 2018-ban a Miniszterelnökség támogatásával sikerült folytatni a hagyományt, így 2020-tól két évente a MÉK pályázati támogatásával tudtuk az aktuális kiállítást létrehozni.

A bemutatkozáson négy különböző kategóriában láthatják az érdeklődők tervezőink munkáit: lakó- és üdülőépületeket, középü-

leteket és ipari épületeket, belsőépítészeti alkotásokat, valamint téralakítási és kertépítészeti alkotásokat. Minden kategória sajátos módon tükrözi azt a kreatív energiát és szak tudást, amely az építészet világában rejlik.

Ezen a két évente ismétlődő eseményen a vasi kamarai tagok - építész, belsőépítész, kertépítész tervezők - nagyméretű tablókra kapnak lehetőséget egy-egy jelentősebb munkájuk bemutatására. A zsűri által kivá-

lasztott harminc alkotás vándorkiállítás jelleggel utazik a vármegye több településére, hogy jelentősebb közintézmények közösségi tereiben több, szakmán kívüli érdeklődő is láthassa. Kamarai tagjaink munkáinak nyilvános bemutatása az építészeti kultúra fejlesztésének rendkívül hatékony eszköze, hiszen sok embert elér, és az épített környezet iránt érdeklődők számára olyan alkotások is bemutatásra kerülhetnek, amelyről egyéb forrásból nem, vagy csak részben kapnak információt.

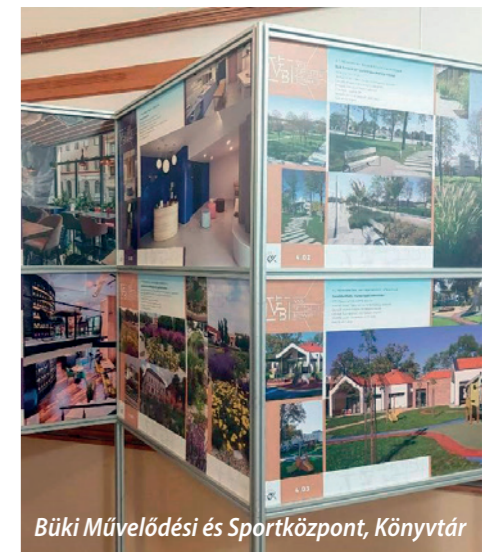
A Vasi Építészeti Biennálét 2024-ben is megszerveztük, 2025-ben a válogatás Vas Vármegye területén vándorútra indult. Év elején a kőszegi Hotel Írottókó adott otthont a gyűjteménynek. A szálloda előcsarnokában több, mint egy hónapig tartott a kiállítás, a visszajelzések szerint a látogatók nagy öröme. Szeptember végén a Vas Vármegyei Kereskedelmi és Iparkamara felkérte kamaránkat, hogy az általuk szervezett ÖKO-EXPO Szombathely elnevezésű, háromnapos rendezvényén vegyünk részt. A Haladás Sportkomplexumban megrende-

Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár

Répcé Sportcsarnok

Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár

zett nagyszabású kiállításon pavilonunkat a 2024-es biennálé anyagából válogatott tablók díszítették. November elején a Büki Művelődési és Sportközpont színháztermének előterében szerepelt kollekciónk, majd a répcelaki Répce Sportcsarnok előcsarnokába utazott a vándorkiállítás.

Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár

Répcé Sportcsarnok

Répcé Sportcsarnok

Répcé Sportcsarnok

Répcé Sportcsarnok

RAUSCHER MIKSA-DÍJ 2025: MANGLIÁR LÁSZLÓ

Mátisné Grubánovits Andrea

2025-ben a Vas Vármegyei Építész Kamara Rauscher Miksa-díjat adományoz Mangliár László okleveles építész mérnöknek, Vas Vármegye épített környezetének alakításáért, az építészeti tervezés és téralakítás területén, valamint kamaránkban végzett kimagasló szakmai tevékenysége elismerésül.

Mangliár László 1963-ban született Szombathelyen, középiskolába is itt járt a Nagy Lajos Gimnáziumba, majd a Budapesti Műszaki Egyetemen tanult tovább, ahol 1989-ben építész mérnöki diplomát szerzett. Itt ismerkedett meg feleségével Gazsó Évával, akivel Szombathelyen alapítottak családot, egy fiú és egy lányuk született.

Munkáját - rövid ausztriai gyakorlat után - a VASITERV-nél kezdte, ahol a Takács Györgyné vezette irodában Tirbus István, Vincze Csaba és Csibi Ferenc mellett dolgozott.

Első önálló munkája - az azóta már többször bővített - sárvári Sport Hotel volt. Legjelentősebb Vasiterv-es munkája a kőszegi Kromberg és Schubert kábelkötegelő üzem tervezése volt. Dr. Józsa Miklósné mellett részt vett a büki golfpálya megépítésében is.

Fazakas Péter megyei főépítész által a fiatal vasi építészeknek szervezett pályázat alapján római katolikus templomot tervezhetett Döbörhegyre, ennek folyamányaként pedig Farkasfára.

Mátis Lajossal már az egyetem alatt ismerkedett meg, amikor egyik dolgozatát a Szombathelyi Képtárról írta. Diplomamunkája a Fő téri foghíj beépítése volt, ahova Mátis Lajos szakszervezeti székházat tervezett. Később - már a Vasiterv-ben - rá bízta a képtár épületének bővítését, a földszinti textil raktár és biliárd szalon kialakítását. A Vasiterv átalakításakor vele alapította meg Mátis és Mangliár Tervező Bt-t, ahol - különböző ausztriai munkák mellett - megtervezte a Szombathelyi Távhőszolgáltató Kft. bel-

városi kazán- és irodaházat a Művelődési és Sportház szolgálati lakása helyére. A Vízöntő utcai telephelyre gázmotoros fűtőerőművet, a Mikes Kelemen utcába faapríték üzemű bio-fűtőerőművet tervezett.

Megújuló energetikai munkái keretében megtervezte még az ország egyetlen faap-

ríték üzemű falufűtési rendszerének kazánházát Pornóapátiban, egy-egy faaprítékos bio-fűtőerőművet Székesfehérvárra, Veszprémbe és Kaposvárra, gázmotoros fűtőerőművet Sopronba és villamos kiserőművet a Pinka folyóra Pornóapátiban és Szentpéterfán.

Mátis Lajossal közösen elkészítette egyes

szombathelyi területek - pl. a Stromfeld lakótelep melletti gazdasági és Petőfi telepi lakóterületek - rész-szabályozási tervét.

Az évek során feleségével jó pár társasházat és családi házat is tervezett Ausztriában, Szombathelyen és környékén, Győrben, Monoron, Meszlenben, Sárosdon és Felsőcsatáron.

Legismertebb szombathelyi munkája minden bizonnyal a szombathelyi Fő tér felújítása, melyet - Kutnyánszky László főépítész szakmai irányítása mellett - tervezett meg Takács Andrással és Pintér Gáborral. A Fő tér 2006-os felújításáért a Magyar Urbanisztikai Társaság és az ICOMOS Magyarországi Nemzeti Bizottsága a várost 2010. évben Köztér-megújítási Nívódíjban részesítette.

Ennek sikere alapján kaptak megbízást Celldömölk, Kőszeg és Vasvár belvárosának felújítására is. Később együtt terveztek a Fő térhez kapcsolódó területek - a Kőszegi utca, a Király utca és a II. Rákóczi utca egyes szakaszainak - felújítását is. Sajnos a Mártírok tere tervezett átalakítására a Kovács szálló felújításának elhúzóódása miatt nem került sor.

Az általa vezetett csoport tervei alapján készült el a szombathelyi Sarlós Boldogasszony Székesegyház előtti Mindszenty József tér felújítása, illetve a Berzsényi Dániel tér és környéke megújítása is.

Érdekes feladata volt az Óperint utcai Country Club kialakítása és az Ady téri Romkert diszkó bővítése, valamint a Kőszegi vár udvarainak felújítása.

Jelentős szombathelyi ipari épülettervezési feladatai is voltak. Tervei alapján épültek fel a FALCO több tízezer négyzetméteres csarnokai, a forgácslap-gyártó és lamináló üzemek és késztermék raktárak, valamint a FALCO új oktatási és iroda épületei is. Közreműködött a Schaeffler Savaria Kft. új szombathelyi gyáregységének, új logisztikai csarnokának és szociális épületének tervezésében és építési engedélyeztetésében.

Az ő tervei alapján újult meg többek között régi iskolája - a Paragvári Utcai Általános Iskola - épületének, valamint a kormányhivatal Hollán Ernő utcai szárnyának homlokzata és tetőzete, illetve készült el az ún. APEH tömb tető és homlokzat felújítása. A kőszegi

RAUSCHER MIKSA DÍJ

Rauscher Miksa műépítész a szombathelyi polgárosodás időszakának egyik legjelentősebb építésze volt. A róla elnevezett, rangos szakmai kitüntetést 2013 óta minden évben annak az építésznek ítéli oda a Vas Vármegyei Építész Kamara, aki a legtöbbet tette a kamaráért.

A díjazott tevékenysége nemcsak szűk szakmai körökben ismert, munkájával széles társadalmi körben is népszerűsíti a kamarához tartozó különböző szakterületeket. A kitüntető cím különlegessége, hogy nem csak kamaránk tagja kaphatja, hanem bárki, aki azt munkájával jelentősen segítette. Az átadási ünnepség hagyományosan mindig év végén történik. A díjazott emlékplakettet, oklevelet és pénzjutalmat is kap a kamarától. Az egyedi tervezésű és készítésű, bronz, alkotás Veres Gábor Munkácsi-díjas szobrászművész munkája.

városmajorban fedett piac és csarnok kialakítása is az ő tervei alapján készült el, ahol Pintér Gáborral és Somlai Péterrel együtt a teljes környék rehabilitációját és a Várkör keleti részét is megújították. További középületeket tervezett meg és Ausztriában is.

Életútja során a Szombathelyen született patrióta lelkesedésével dolgozott a város közterületeinek megújításán, a városképben és a város gazdaságában jelentős szerepet játszó épületek felújítása és felépítése érde-

kében. Erdemei elismerésül városunk vezetőségétől 2017-ben Hefe-díjat kapott. A Vas Vármegyei Építész Kamarának alapító és jelenleg is aktív tagja. A felügyelő bizottság elnöke volt 2018-2022-ig. A kamaránkban havonta megrendezésre kerülő Építész Klubot 2023 óta vezeti mindig lelkesen, alaposan felkészülve. Erejét nem kímélve kutatja az újabb és újabb szakmai témákat, lelkesíti, biztatja az előadókat, hogy kamaránk tagjai és minden kedves érdeklődő színvonalas időtöltésben részesüljön.

SZOMBATHELY DÍJAZOTTJAI

DÍJAZOTTAK

Gombás Mónika

SZILY ADRIEN FAZAKAS PÉTER-DÍJAZOTT

A Vas Vármegyei Közgyűlés hagyományosan az 1956-os forradalom és szabadságharc emlékére rendezett ünnepi ülésén adja át kitüntetésait. Idén a történelmi esemény 69. évfordulója előtt tisztelegtek október 22-én a jelenlévők a Vármegyeháza dísztermében.

Szily Adrien Fazakas Péter-díjat vehetett át. Szily Adrien 1990-ben okleveles táj- és kertépítész mérnök diplomát szerzett. Főbb tervezési feladatai között szerepel kertépítészeti tervek létrehozása, településrendezési tervek tájrendezési munkarészének kidolgozása,

önálló tájrendezési tervek, tanulmánytervek, koncepciótervek elkészítése. Munkája során a települést és táji környezetét egymással kölcsönhatásban lévő, egymást kölcsönösen formáló egységes képződménynek tekinti. A rendezési tervek általa készített táj- és környezetvédelmi munkarészeiben alapul a táj értékeinek és karakterének megőrzését szolgáló tájhasznosítási módszerek, a hagyományos életmód támogatása, a művi tájértékek felkutatása és védelme. Környezetvédelmi javaslatait igyekszik a legkisebb beavatkozás – jó hatékonyság alapján kialakítani. Szívesen vállalja a meglévő alulhasznosított

és újonnan kialakítandó közösségi terek megformálását eredményező részletesebb terveket. Ötleteivel segíti az önkormányzatokat településeik zöldfelületi rendszerének fejlesztésében, a kül- és belterület szerves összekapcsolásában.

A VÁRMEGYEI PRIMA DÍJ KATEGÓRIAGYŐZTESE: SZABÓNÉ FÜLÖP IDA

Huszdik alkalommal szervezte meg a Prima díjátadó gálát a Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége Vas Vármegyei Szervezete, ahol az év vállalkozói mellett a tudomány, a művészetek, az oktatás és a sport területén kiemelkedő alkotó személyeket, a fiatal tehetségeket és a társadalmi szerepvállalásban élenjárókat ismerik el. A Vas vármegyei Prima díj kategóriagyőztese Szabóné Fülöp Ida lett.

Munkája ezer szállal kapcsolódik Vas vármegye fejlődéséhez, 45 éves pályafutása során mintegy 200 épületet tervezett. Köztük például bölcsődét Répcelakon, óvodát Szombathelyen, üzleteket és lakásokat a Kőszegi utcában és az Uránia udvarban, mélygarázst, irodaházat, a jáki iskola tornatermét és könyvtárát. Tervezett számos kereskedelmi és vendéglátó egységet, ipari üzemet és lakóházat több vasi településen. Az ő munkája a Marku-

sovszky Kórház mosodája, a Patológiai Osztály épülete, a Hefele-iskola faipari tanműhelye és a szentgotthárdi rendelőintézet is. Különösen szívesen dolgozik műemlék vagy műemlék jellegű, védett épületek átalakításán, ami az egyik legkomplikáltabb tervezői munka. Mindig igyekezett megtalálni az autentikus, korhű külsőt, az esztétikum, valamint a megrendelői igények, a funkció közötti arany középutat úgy, hogy mindez a hatályos jogszabályoknak is megfeleljen. Gyakran kellett kompromisszumot kötni, kreatív megoldásokra, újszerű ötletekre is szükség volt, de a siker nem maradt el. Ő végezte a bogáti kiskastély, az acsádi, a hegyfalui és a szelestei kastélyok rekonstrukcióját. Egyik legkedvesebb munkája 1992-ben a Kereskedelmi Bank székházának átalakítása volt Szombathelyen a Kőszegi utca 10-ben. Sikerült megtartani az eredeti külsőket, például a homlokzat díszítőelemeit, miközben az épület maradéktalanul ellátja új funkcióját. 1996-os megalakulása óta a Vas Vármegyei Építész Kamara tagja, jelenleg a Szakmafelügyeleti Bizottság elnöke. Munkáját a szombathelyi önkormányzat Hefele-díjjal, a Vas Vármegyei Közgyűlés Fazakas-díjjal, a Vasi Vármegyei Építész Kamara előző évben Rauscher-díjjal ismerte el.

Szabóné Fülöp Ida Bácsbokodon született, Szombathelyen végezte az általános iskolát. Technikusi oklevelét a budapesti Ybl Miklós Építőipari Technikumban szerezte, jeles minősítésű üzemmérnöki oklevelét az Ybl Miklós Műszaki Főiskola magasépítési szakán vehette át. 1987-ben szerzett vezető tervezői jogosultságot. 1967 óta a helyi építőipar aktív résztvevője. Pályáját a Vas Megyei Állami Építőipari Vállalat tervező csoportjánál kezdte, később a megyei Beruházási Vállalatnál, a TÉK Kft. tervező csoportjánál helyezkedett el. Leghosszabb ideig - 14 éven át - a Szövtervnel dolgozott. 1999-től saját vállalkozásában lett ügyvezető, 2007-ben vonult nyugdíjba.

Közel három évtizedes hagyomány Szombathelyen, hogy Szent Márton emlékének tisztelegve gálaműsor keretében adja át kitüntetésait a város azoknak, akik életük során sokat tettek, maradandót alkottak Szombathelyért. A 2025-ös Szent Márton Gálának az AGORA Művelődési és Sportház adott otthont. Rápli Pál József építész Hefele-díjat, Tóthné Temesi Kinga Brenner-díjat, Szücs Gábor Éhen Gyula-díjat vehetett át.

Rápli Pál József a Budapesti Műszaki Egyetemen szerezte építész diplomáját. Már egyetemistaként meghatározó szerepet játszott a szombathelyi Huszárlaktanya beépítésére kiírt országos pályázat sikerében, jelezve korán

szakmai tehetségét és városához fűződő elkötelezettségét. Tanulmányait Németországban és Svájcban folytatta, tudását a gyakorlatban pedig a Vasi Tervező Vállalatnál, majd saját építészirodájában kamatoztatta, ahol több meghívásos tervpályázaton is díjazott munkát alkotott. Ezek közé tartozik a Csónakázótó körüli rekreációs övezet kialakítása, a mentőállomásra, valamint a Szombathelyi Egyházmegye 24 tantermes általános iskolájára kiírt meghívásos építészeti tervpályázatok. Rápli Pál József szakmai tevékenysége a városépítés, városgazdaság és településrendezés területére is kiterjedt: 1999-ben városépítési-városgazdasági szakmérnöki képesítést szerzett, később igazságügyi szakértő lett, harmic település rendezési terve, településvédelmi rendelete fűződik nevéhez. Építészirodája hátró év tized alatt tizenhét pályakezdő építész

RÁPLI PÁL JÓZSEF

mentorált, akik a szakmai életben kivétel nélkül helyt álltak, köztük a legtöbb Vas megyei főépítészként tevékenykedik. Aktív tagja az összes szakmai kamarának. Munkásságával és elhivatottságával maradandó nyomot hagyott a város és a régió épített környezetében. Több önálló kiállítása és számos szakmai kitüntetés igazolja munkássága kiemelkedő értékét.

Tóthné Temesi Kinga Pécsen született, ám szíve és munkája régóta Szombathelyhez kötök. Pályafutása során részt vett a hazai körforgalmak meghonosításában, valamint a Közúti Biztonsági Audit rendszerének magyarországi bevezetésében. Első munkahelyén, a megyei Közúti Igazgatóságnál jelentős projekteket valósított meg, mint a Hunyadi út-Szóllós utcai, a körmendi 8-as és 86-os, a jánosházi 8-as és 84-es főutak körforgalmi. Fiatalon bekapcsolódott a szakmai közéletbe is: a Vas Megyei Rendőr-főkapitányság baleset-megelőzési bizottságának szakértőjeként is hozzájárult a biztonságos közlekedéshez.

2006-tól cégvezetőként részt vett a szombathelyi Fő tér kivitelezésében, tervezőként pedig a Berzsenyi tér, valamint a Szent Márton utca közterület-alakításában. A Weöres Sándor

Színház műszaki tervpályázatának bírálója volt. Jelenleg is közreműködik az Európa 100 programban. Szakmai elhivatottságát így fogalmazza meg: „A bitumen illata nekem olyan, mint a cukrásznak a készülő süteményé.” Alapító tagja a Vas Vármegyei Mérnöki Kamarának, jelenlegi alelnöke, TÉR című lapunk szerkesztőbizottságának társelnöke. Aktív résztvevője a szombathelyi kulturális életnek: énekel az Erkel-kórusban és barokk zenét játszik a Vivace Kamarazenekarban. Pályafutásával a város közlekedési és közterületi arculatát formálja, közben példát mutat szakmai elhivatottságból és közösségi felelősségvállalásból.

SZÜCS GÁBOR

Szücs Gábor Szombathely fejlődését már a Beruházási Vállalat műszaki ellenőréként szolgálta, részt vett a Derkovits és a Joskar-Ola lakótelepek építésében, majd a TANÉP vállalatnál folytatta szakmai útját. Neve az évtizedek során összeforrt a város építésével: munkája nyomán utak, iskolák, középületek, kórházak és közösségi terek születtek. A rendszerváltozás idején közéleti szerepet is vállalt: önkormányzati és megyei képviselőként a város gazdasági és fejlesztési bizottságaiban dolgozott, mindig a szakértelem, a felelősség és az együttműkö-

dés jegyében. Nevéhez fűződik a Vasi Dolomit Kft. sikertörténete, amely irányítása alatt jelentős beruházások – fürdők, iskolák, egészségügyi és kulturális intézmények megvalósításában működött közre. Tevékenységét a minőség, a megbízhatóság és a közösség iránti felelősség jellemezte és jellemzi. Szücs Gábor a mérnöki kamara, továbbá a kereskedelmi és iparkamara aktív tagja. Munkássága nem csupán épületekben, hanem közösségekben is maradandó nyomot hagyott. Számára az alkotás mindig szolgálat – a város, az emberek és a jövő szolgálata.

TOSZKÁNA

Mangliár László

Októberben Portschy Tamás egy Toszknában tett korábbi utazásának képeit mutatta be az Építész Klubban. A fotóknak sajátos hangulata és színvilága volt, hiszen ezeket még analóg fényképezőgéppel diafilmre fotózta.

Szállásuk Volterrában volt, amely a Pisa-Firenze-Siena háromszögben található, így jó kiindulópont volt Toszкана felfedezésére. A város egy magas domb tetején épült festői kisváros. Az időszámítás előtti 7. században az etruszkok alapították, így jelentős etruszk emlékekkel rendelkezik. A városfalak hossza meghaladta a 7 km-t. Az etruszk időből származó a Porta dell' Arco kapu ma is látható, mert később beépítették a középkori városfalakba. Katedrálisát, a Santa Maria Assunta katedrálisát a 12. században bővítették ki egy földrengést követően. A XII. századból származó gótikus stílusú Palazzo dei Priori a toszkán városházák közül a legregebben erre a célra használt épület.

A közelben található San Gimignano, amely lakótornyairól ismert. A középkori Itáliában a gazdag nemes vagy polgári családok hatalmuk és gazdagságuk mintegy presztízs-szimbólumaként a városokban mind nagyobb, magasabb kőből épült tornyokat emeltek, melyek elsősorban lakásként, de nemritkán erődként funkcionáltak. San Gimignano közel félszáz lakótornya közül 13-nak sikerült túlélnie a történelem viharait ma már a város szimbólumai. A település 1148-ban felszentelt dómja – a Collegiata di Santa Maria Assunta – és környezete a világörökség része.

A következő város Siena volt csodás legyezőszerű főterével – a Piazza del Campo-val – és a XII. századi téglából épített gótikus városházával, a Palazzo Pubblico-val. A város fő temploma, a Santa Maria Assunta katedrális. A fekete és fehér márvánnyal burkolt dóm épülete, az olasz gótikus építészeti egyik legjelentősebb alkotása. Érdekesége, hogy a ma látható és használt hatalmas épület a tervezett dómnak csak a két keresztahója és négyzetes kupolája. A főhajó homlokzati falai elkészültek, ám csupán az egyik

oldalhajó lett lefedve, így az épület „kifordítva” egy városi térré vált.

Firenze minden szempontból Toszкана fővárosa. Az Arno folyó két partján elhelyezkedő város hosszú múltra tekint vissza. Századokon át a Medici-család uralta és határozta meg a város fejlődését, kultúráját, városképét.

Szép fotókat láthattunk a gótikus városházáról, a Brunelleschi kupolájával megkoronázott dómról, a XII. századi Szent János keresztelő kápolnáról és az Arno-n átvezető öreg hídról.

Az előadást a festői belvárossal rendelkező San Miniato képei zárták. Ráadásul megismerhettük a Pó völgyében fekvő Ferrara – Szombathely testvárosa – csodás reneszánsz belvárosát, amelyet az előadó hazafelé látogatott meg.

Építész Klub 2026. év eleji eseményei

2026. január 29-én a CLT-ről lesz szó. A Cross-Laminated Timber, magyar fordításban kereszt-rétegagasztott fa, egy innovatív építőanyag, amely az utóbbi években forradalmasította az építőipart. A CLT lapok előnye, hogy lehetővé teszik az egyszerű, gyors és környezetbarát építkezést, miközben esztétikailag is vonzó és technikailag is kifinomult megoldásokat kínál. A CLT-t gyors, fenntartható és hatékony építkezési technológiaként alkalmazzák lakóházak, irodaházak és más épületek fal-, födém- és tetőszerkezetéhez.

2026. február 26-án Csóka Csaba tagtársunk idei Albánia-i útjáról számol be a kamara Rauscher Miksa-teremben.

KÖRKÉRDÉS, KÖZKÉRDÉS

Salamon Júlia

(Ön)interjú a BYOP – Tervezői Klubdélután programsorozat szervezőivel, Németh-Csörge Zitával, Salamon Júliával és Stefanics Lucával.

TÉR: Ki milyen szakmai háttérből jön?

SJ: Zita és Luca építészek, én oktatással (ELTE Vizuális Művészeti Tanszék) és kurátori, kulturális szervezői munkával foglalkozom kortárs képzőművészeti fókusszal. Fontos közös alap hármunknál, hogy mindhárman kisgyerekes anyák vagyunk, akik relatíve hamar visszamentek dolgozni.

NCsZ: Öt évig dolgoztam a Hajnal Építész Irodánál Budapesten, majd Szombathely közelébe költöttünk nyugodtabb környezetet keresve. Amikor kislányom a bölcsődét kezdte home office-ból kezdtem el újra a korábbi munkahelyemen dolgozni. A személyes kapcsolódások hiánya és nagy távolság miatt váltani szerettem volna, így megszereztem a jogosultságomat, és elindítottam egyéni vállalkozásomat építészeti tervezésben. Jelenleg is több helyi építészirodával van együttműködésem, illetve önálló tervezési feladatok is érkeznek, így különböző forrásokból tanulhatom a szakmát és egyszerre tervezhetek is. Sűrűek a napok, de úgy érzem van lehetőségem fejlődni.

SL: A diploma után egy rövid ideig belsőépítészettel foglalkoztam állami projektirodában, de elég hamar Litkei Tamás mellé kerültem. Vele, illetve Kovács Tamással dolgozunk együtt hol lazább, hol szorosabb munkakapcsolatban most már több, mint tíz éve az aktuális projekt méretétől függően. Jelenleg inkább lazábban, hiszen második kisfiam csak egyéves múlt, időm nagy részében itthon vagyok vele, egyéni munkáimat viszem.

TÉR: Mit takar a BYOP rövidítés? Honnan indult a kezdeményezés?

SJ: A BYOP – vagyis Bring Your Own Portfolio (Hozd el a portfóliódat és mutasd bel!) egy közösségi formátumnak lett eredendően

kitalálva, az alapötlet nagyon egyszerű. Sokkal inkább a kezdeményező készségre épít, nem a meglévő szervezeti infrastruktúrára. Megyeszékhely viszonylatban a különböző vizuális kultúrával foglalkozó szakmák – építészek, designerek, vizuális művészettel foglalkozó autonóm alkotók – között induljon el párbeszéd, legyen egy informális közeg, amely két-három havonta találkozik. Így megismerhetjük egymás anyagait, vendégeket hívunk, megosztjuk az esetleges tervezői és alkotói dilemmákat, lehetséges megoldásokat keresünk együtt, egy-egy kulturális, társadalmi témát – például a Kádár-kocka felújítások, Bécs fenntartható lakásépítészete – közösen feldolgozunk konkrét példák mentén.

NCsZ: A vállalkozásom elindításakor éreztem, hogy szeretnék Szombathelyen több építész megismerni ebben a számomra új városban. Egy kedves volt kollégám, aki egyben Luca szaktársa is volt a BME-n, kötött össze bennünket. Lucával hasonlóan szeretjük a rugalmas időbeosztást, hogy a kisgyerekes élet és a munka között egyensúlyozva tudjuk a napokat alakítani. Arról kezdtünk beszélgetni, milyen jó lenne több, hasonló emberrel kapcsolódni, így találkoztunk Julival is, elindult ez a kezdeményezés, amelynek formája folyamatosan alakul: ami felmerül bennünk, azt megvalósíthatjuk.

SL: Felvetésünk az volt, hogy sokunkban megvan az igény egy informális, lazább szakmai kapcsolódásra, csak valahogy nem tudunk egymásról, a keretek hiányoznak.

TÉR: Milyen közösségi eseményeket emelnétek ki? Milyen visszajelzéseket kaptatok eddig?

SJ: Az első találkozó nagyon emlékezetes volt, lényegében egy ismerkedős workshopot szerveztünk, ahol a World Café módszerrel kaptunk betekintést egymás szakmai tevékenységébe. Nagyon jó hangulatban telt. NCsZ: Nekem is az első alkalom volt az egyik legmeghatározóbb, mert itt ismertem meg egy kollégámat, akivel azóta is egy közösen bérelt co-working irodában dolgozunk. Vele jó megbeszélni a felmerülő kérdéseket, tervezési megoldásokat. Minden alkalommal inspiráló belelátni más tervezők gondolkodásába, érdemes eljönni és új nézőpontokkal találkozni.

SL: Eddig Balaskó Zsolt, Mészáros Barbara, Roznár Rita, Jakab András és Jóna László (Studio Alternatíva) adott elő a közösségből – mind építészek, illetve Németh Gyöngyi és Durst Márta vizuális művészeti területről. Mind másért volt izgalmas, bármekkora klisé, de tényleg igaz. Meghívott vendégeink eddig a pécsi SZTR Stúdió (Sztranyák Gergő és Sztranyák Vera építészek) voltak, szintén kifejezetten inspiráló este volt. Visszajelzésnek pedig a legjobb, hogy van egy kisebb, de láthatóan egyre szélesedő mag, aki eseményről eseményre eljön.

TÉR: Feltűnt, hogy az eddigi kommunikációs anyagokban "a BYOP önszerveződő, civil, non-formális és gyermekbarát kezdeményezés." Mit takar ez az értékrendi vállalás?

SJ: Sokszor kifejezetten nehéz a kisgyermekes családanya szerep és szakmai munka

összeegyeztetése, ezt a saját bőrünkön érezzük. Szerettük volna, ha már mi formáljuk az esemény kereteit, ne maradjon ki bárki azért, mert szülő és gondoskodó munkát is végez. NCsZ: Mindenki úgy érkezik, ahogy éppen tud, akár gyerekkel is. Bárki hozhat ötletet, mi kíváncsiak és nyitottak vagyunk az új elképzelések felé.

SL: Talán kevésbé akadémikus egy előadás, ha szaladgál közöttünk egy-két gyerek, vagy olykor felsír egy csecsemő, ám hiszünk benne, hogy a kisgyermekes szülőket és a gyerekeket nem kell elzárva tartani; miért ne lehetne szakmai, komolyabb témákról beszélgetni egy

lazább, klubdélutános felállásban. Csak azért ne maradjon valaki otthon, mert fél, hogy mit szólnak mások. Ez egy elfogadó közeg.

SJ: Én például megnyitókra vagy kiállítás-installálásra is sokat viszem a most lassan hároméves lányom, végül is ez egyfajta kulturális szocializáció.

TÉR: Milyen aktivitásokkal készültök a közeljövőben? Mire számíthatunk a 2026-os évben?

SL: A jövő év első felében látványtervezői portfóliót szeretnénk behozni, erre van már megerősítésünk a meghívott vendégtől, így

az eddig jellemzően építészeti prezentációk arányát más tervezői praxisokkal is szélesítjük. Tervben van, hogy egy részben szombathelyi kötődésű budapesti fiatal iroda is vendégünk legyen, és szeretnénk tovább erősíteni a sokszor már barátiává váló szálakat is. Ez utóbbi lenne igazán fontos számunkra, hogy egy-egy előadás/esemény után minél tovább, és minél többen maradjunk ott a teljesen kötetlen beszélgetés részén is.

SJ: Ha pedig valaki szeretne velünk kapcsolatba lépni, a következő eseményről értesülni közvetlenül, a byop9700@gmail.com címen kereshet bennünket bátran!

KÖNYV EGY „KÉTÉLTŰ” EMBERRŐL

Balogh Péter

Hiánypótló könyv látott napvilágot a közelmúltban egy gazdag életutat megélt egyéniségről. Címe: „Hajós Alfréd – sportember és műépítész”. Szerzője: Nagy Angéla (1945-2023) balassagyarmati helytörténész, építész.

Hajós Alfréd (1878-1955) a nemzeti emlékezetben elsősorban mint sportember él, hiszen ő volt az, aki 1896-ban az első athéni olimpián két úszószámban is bajnok lett, megszerelve ezzel az első magyar olimpiai érmet. Kevésbé ismeretes, legfeljebb szakmai körökben, hogy sikeres építész is volt, mintegy kétszáz tervéről tesz említést a könyv, köztük legismertebb a margitszigeti „Nemzeti uszoda” (1930) épülete. Hajós Alfréd 1878-ban, Guttmann Arnold néven született Budapesten, nevét később változtatta meg. Korán elkezdett sportolni, elsősorban úszni, korai sikereket ért el. 1895-ben beiratkozott a pesti Magyar Királyi József Műegyetemre, de mellette az úszást is gyakorolta, s egyetemistaként lett 1896-ban olimpiai bajnok. Építész oklevelét 1899-ben szerezte meg a Műegyetemen. Első munkahelye Lechner Ödön irodájában volt, majd 1902 és 1904 között Alpár Ignác (1855-1928) mellett dolgozott, aki jó véleménnyel volt róla. 1904-ben Villányi Jánossal (1873-1924) építészirodát nyitott, ahol sok közös tervük született a következő években.

Hajós szinte kettős életet élt, mert az aktív sportolást sem hagyta abba – atletizált, futballozott, úszott sokáig, sőt a sajtónak is dolgozott, megteremtve a magyar sportújságírást. A rendszeres sportolással felhagyva is szoros kapcsolatban maradt a sport világgal, több egyesületben – Magyar Úszószövetség, Magyar Labdarúgószövetség stb. – is tag volt, tisztségeket is betöltött.

Mindezzel párhuzamosan művelte szakmáját, de a sport ebben is jelen volt, hiszen

számos sportlétesítményt - Újpesti labdarúgóstadion, miskolci, győri, balassagyarmati, kisvárdai uszoda stb. – tervezett. Mindvégig szívügye volt egy nemzeti stadion megépítése, amelyre több tervváltozatot is készített. Sajnos ezek nem valósultak meg. Viszont egy ideális stadion tervével 1924-ben a párizsi szellemi olimpián győztesnek nyilvánították. Hajós sokfelé tervezett, pályázatokon vett részt, így Szombathellyel is kapcsolatba került. A 19. század vége felé megélnék

a pénzügyi tevékenység a polgárosodó városban, és folytatódott a 20. században is. Városunkban a Szombathelyi Takarékpénztár Rt. írt ki 1911-ben tervpályázatot egy új székház tervezésére a Fő tér 17. sz. telken (ma Centrum). A pályázaton Hajós terve 2. díjat nyert, a győztes Mocsányi-Stadler győri tervezőpáros lett. Az épület 1913-ban készült el, s máig a tér meghatározó épülete. Hajósék neve ezúton ismertté vált, s talán ez is hozzájárult ahhoz, hogy 1911. novemberében a Szombathelyi Mezőgazdasági Takarékszövetkezet és Hitelbank Rt. megbízást adott a Hajós-Villányi párosnak egy új székház tervezésére a Király u. 17. sz. és a Mártírok tere találkozásánál fekvő saroktelekre. A program a telken álló Tauber-ház lebontását és egy kétemeletes, a bank befogadására szolgáló, bérlakásokat és üzlethelyiségeket is magába foglaló, dekoratív székház felépítését irányozta elő, amelynek a város kívánsága szerint a tér szemben lévő, korábban épített Techet-féle házzal kell harmonizálnia. A bankvezetés a terveket 1912. közepén véglegesítette, majd elkezdődött a kivitelezés, amelyet Weiss Oscar neves helyi vállalkozó végzett. A bank sarokkupolás, mutatós székháza 1913 őszén készült el. A bejárat hangsúlyosan a sarkon volt, a tér felőli oldalon üzletek sorakoztak. Az épület plasztikus homlokzata eklektikus és szecessziós jegyeket egyaránt hordoz, a sarkán emelkedő kupola erős hangsúlyt ad az épületnek és fontos városképi elemmé avatja, helyileg védett (?).

Másik jelentős épülete a Hajós-Villányi építészirodának a Vakok Intézete volt. Szombathelyen 1904-ben jött létre a „Vakokat Gyámolóító Dunántúli Egyesület” fiókszervezete, majd néhány évvel később elkezdődött az építkezés az akkor „Árvaház” utca, ma Dózsa György utca 4. sz alatti telken, amelyet István Vilmos püspök adományozott. A terv elkészítésére Hajósék kaptak megbízást. A terv 1909-ben készült el és 1910-ben vették használatba az épületet. A kivitelező az Andráskay-Müller Ede neves helyi építési vállalkozó volt. A háromemeletes, szabadon álló épületben a vakok foglalkoztatása (bentlakással!) és a fiatal vakok oktatása folyt egészen 1950-ig, amikor az intézményt az Aréna u. 1-be költöztették, helyében egy általános iskola kezdte meg működését orosz tagozattal. Jelenleg a Nagy Lajos Gimnáziumnak ad otthont 1995. óta. A szecessziós jegyeket viselő, erőteljes épület helyi védelem alatt áll. A könyv említést tesz arról is, hogy Hajós tervei szerint épült Kőszegen a Ferencz József római-katolikus Főgimnázium 1908-ban, más forrás viszont Herczeg Zsigmondot említi tervezőként. Ma a Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium működik benne.

A szecessziós jegyeket viselő, erőteljes épület helyi védelem alatt áll

A szerző sajátosan tagolja a könyv szerkezetét. Az első részben 1878-tól szinte naponként követi rövid mondatokban Hajós Alfréd életét és utóéletét, első sorban irodalmi források és a sajtó közleményei alapján, amelyeket fel is tüntet. Ezt követi a következő fejezet, amelyben épülettípusonként: középü-

A mai Nagy Lajos Gimnázium

A mai Jurisich Miklós Gimnázium és Kollégium

letek – lakóépületek – sportlétesítmények – egyéb munkák – csoportosításban mutatja be az egyes épületeket hosszabb – rövidebb leírással, adatokkal és többnyire színes fényképekkel. Majd a „mellékletek” következnek, ahol Hajós írásából kapunk válogatást: a Pesti Napló, a Sport-világ, Sporthírlap, a Tér és Forma stb. hasábjain láttak napvilágot egykor. A magánkiadásban megjelent, szép kiállítású kötetet az irodalomjegyzék és névmutató zárja.

Vakok Intézete

A Szombathelyi Mezőgazdasági Takarékszövetkezet és Hitelbank Rt. székháza

BÁNÓ ISTVÁN EMLÉKKONFERENCIA AZ ARBORÉTUMBAN

Pintér Gábor

A Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete emlékkonferenciát szervezett november 21-én a Kámoni Arborétumban Bánó István halálának harmincadik évfordulója alkalmából.

Nevét hallva mindenki az arboretum 1945 utáni megújulására vagy az 1956-os forradalom emlékére titokban telepített fenyőkre gondol. Ez az alkalom a fenyőnemesítő és kutató Bánó Istvánt mutatta be, ez az építőiparhoz is kapcsolódik. Dr. Borovics Attila bevezető előadása után Prof. Dr. Mátyás Csaba akadémikus előadása következett, melynek elején elmondta, hogy a II. világháború után a faipar, építőipar még nagyobb hiánnyal nézett szembe, mint a trianoni események után. A „baráti” országok, ahonnan korábban az elcsatolt területekről legalább importálni tudtunk, inkább valutáért nyugatra szállítottak ki mindent. Az erdei fenyő, mint építőfa magtermesztésének így Kámon lett a legfontosabb hazai bázisa, az itt folyó munka hamarosan Európa szerte elismerésben részesült. Ennek a munkának motorja Bánó István volt, aki származása miatt tudományos fokozatot és elismerést nem kaphatott. Szerény, visszahúzódó természete miatt sem került a figyelem középpontjába.

Dr. Nagy László, a SOE ERTI főmunkatársa után Kámpelné Bitter Adrienn, a Szombathelyi Erdészeti Zrt. erdőművelési előadója mutatta be a máig ható örökséget. Prof. Dr. Debreczy Zsolt már a jövővel is foglalkozott, óriási dendrológiai tudása alapján a klímaváltozásnak ellenálló új fenyőfajok alkalmazásának lehetőségeit villantotta fel.

Az előadásokat Németh Gábor Péter, az arboretum vezetőjének előadása zárta, mely az intézmény egyre sokrétűbb tudományos, közgyűjteményi és kulturális szerepét ismertette. A program végén a látogatóközpont előterében emlékkiállítás nyílt, majd az arboretumban egy libanoni cédrusemlékfát ültettek a nap főszereplője, Bánó István emlékére.

Pintér Rudolf

1/2025.(01.21.) számú elnökségi határozat:

Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta az érintett főépítészek nyilvántartásba vételét.

2/2025.(01.21.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta K. K. A. kamarai tagságának felfüggesztési kérelmét.

3/2025.(02.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta az érintett főépítészek nyilvántartásba vételét.

4/2025.(02.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta Z-C. Cs. SZÉSZ jogosultság megszerzésére irányuló vizsgára való jelentkezését.

5/2025.(02.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta K. B. tagfelvételi kérelmét.

6/2025.(03.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta Zs. I. tagsági jogviszonyának és jogosultságának 2025.01.01-től való megszüntetési kérelmét.

7/2025.(03.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta K. V. P. tagsági jogviszonyának és jogosultságának 2025.01.01-től való megszüntetési kérelmét.

8/2025.(04.24.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangúlag jóváhagyta K. M. K. és T. R. tagdíj-részletfizetési kérelmét.

9/2025.(09.04.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta R. R. tervezői jogosultság megszerzésére irányuló vizsgára való jelentkezését.

ELNÖKSÉGI HATÁROZATOK

10/2025.(09.04.) számú elnökségi határozat: Az elnökség a Rauscher Miksa-díjra M. L., a Hefele-díjra R. P., a Fazakas-díjra Sz. A. személyében tett javaslatot.

11/2025.(09.04.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta Cs-P. É. SZB jogosultság megszerzésére irányuló vizsgára való jelentkezését.

12/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta V. S. 5 év felfüggesztés utáni tagsági jogviszonyának és jogosultságának 2025.11.01-től való megszüntetési kérelmét.

13/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta V. V. rehabilitációs környezettervezés területén gyakorlott szakmai cím kérelmét.

14/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat:

Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta P. L. kérelme SZB jog. előzetes eljárásra vonatkozó kérelmét.

15/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta K. I. 5 év felfüggesztés utáni tagsági jogviszonyának és jogosultságának való megszüntetési kérelmét

16/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta K. P. tagságának helyreállítása 5 év felfüggesztés után, és tagságának újbóli 5 évre történő felfüggesztési kérelmét.

17/2025.(10.20.) számú elnökségi határozat: Az elnökség egyhangú szavazással jóváhagyta S. Cs. tagságának helyreállítása 5 év felfüggesztés után, és tagságának újbóli 5 évre történő felfüggesztési kérelmét.

A lapszám a MÉK támogatásával valósult meg. ■ TÉR ■ a Vas Vármegyei Építész Kamara lapja ■ Alapította: a Vas Megyei Építész Kamara ■ Alapítás éve: 2004
Megjelenés: kéthavonta 250 példányban ■ Az újságban megjelenő adatok valóságtartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. ■ Főszerkesztő: Gombás Mónika A szerkesztőbizottság elnöke: Pintér Gábor, társelnöke: Tóthné Temesi Kinga ■ A szerkesztőbizottság tagjai: Ábrahám Ferenc, Balogh Péter, Kiss Albert, Mátisné Grubánovits Andrea, Takács András, Vincze Csaba ■ Arculattervezés: Yellow Design ■ Tördelés, nyomdai előkészítés: Dpix Kft. ■ Nyomdai munka: Yeloprint Kft. 9700 Szombathely, Géfin Gyula utca 11-13. ■ Ügyvezető igazgató: Dávid Péter ■ Terjesztés: Vas Vármegyei Építész Kamara ■ Hirdetésfelvétel: Vas Vármegyei Építész Kamara, 9700 Szombathely, Thököly Imre utca 14. tel: +36 94 312 461, mobil: +36 30 3014 149 info@vmeck.hu ■ Kiadja: Vas Vármegyei Építész Kamara ■ Felelős kiadó: Takács András, a Vas Vármegyei Építész Kamara elnöke ■ ISSN: 2064-9215 ■ Címlapon: A megújult Jézus szíve plébániatemplom Kőszegen (Fotó: Portschy Tamás) ■ A lapban megjelenő fotók készítői: Bonyhádi Zoltán, Büki Művelődési és Sportközpont, Könyvtár, Cseh Gábor, Gombás Mónika, Kneffel Dóra, Mangliár László, Mátisné Grubánovits Andrea, Mészáros D. Zsolt, Mészáros Zsolt, Pataki Gergő, Répce TV, Soproni Egyetem Erdészeti Tudományos Intézete, Szabóné Fülöp Ida, Takács András, Unger Tamás ■ Hátsó borító: Csoportkép az ősi szakmai kiránduláson (Fotó: Takács András)

